

mokslo darbai

ISSN 1392-8295

RESPECTUS PHILOLOGICUS

4-5

2001

RESPECTUS
PHILOLOGICUS

2001 (4 – 5)

REDAKCIŅĒ KOLEGIJA – EDITORIAL BOARD

- Ramutis Karmalavičius** VU KHF Lietuvių filologijos katedros docentas, *leidinio redaktorius*
Vilnius University Faculty of Humanities in Kaunas, associate professor of Lithuanian Philology Department, *editor of the publication*
- Virginija Balsevičiūtė-Šlekienė** VPU Lietuvių literatūros katedros docentė
Vilnius Pedagogical University, associate professor of Lithuanian Literature Department
- Danutė Balšaitytė** VU KHF Užsienio kalbų katedros docentė, *red. pavaduotoja*
Vilnius University Faculty of Humanities in Kaunas, associate professor of Foreign Languages Department, *editor's assistant*
- Lija Bondarko** Sankt Peterburgo (Rusija) universiteto Fonetikos ir užsienio kalbų dėstymo metodikos katedros profesorė
Sankt Peterburg (Russia) University, professor of Phonetics and Foreign Languages Instruction Methods Department
- Algis Kalėda** Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vyriausias mokslinis bendradarbis
Senior professor assistant of Lithuanian Literature and Folklore Institute
- Janina Kursytė** Latvijos universiteto Filologijos fakulteto dekanė, Latvių literatūros katedros profesorė
Dean of Latvia University Faculty of Philology, professor of Latvian Literature Department
- Gintaras Lazdynas** ŠU Lietuvių literatūros katedros docentas
Šiauliai University, associate professor of Lithuanian Literature Department
- Vytautė Pasvenskienė** VU KHF Germanų filologijos katedros docentė
Vilnius University Faculty of Humanities in Kaunas, associate professor of Germanic Philology Department
- Olegas Poliakovas** VU Slavų filologijos katedros profesorius
Vilnius University, professor of Slavonic Philology Department
- Algimantas Radzevičius** VU KHF Lietuvių filologijos katedros profesorius
Vilnius University Faculty of Humanities in Kaunas, professor of Lithuanian Philology Department

VILNIAUS UNIVERSITETAS
KAUNO HUMANITARINIS FAKULTETAS

Respectus philologicus

2001 (4 – 5)

RESPECTUS PHILOLOGICUS (4 – 5)

MOKSLINIS TĖSTINIS LEIDINYS

Leidžia Vilniaus universiteto
Kauno humanitarinis fakultetas
Lietuvių filologijos katedra
Probleminių literatūros tyrimų ir leidybos grupė

ONGOING ACADEMIC PUBLICATION

Issued by Vilnius University
Faculty of Humanities in Kaunas
Lithuanian Philology Department
Publishing Group in Linguistic and Literary Researches

Kalbos redaktorė *Rūta Bagdanavičiūtė*

Į anglų kalbą vertė *Agnė Mackevičiūtė, Tomas Kavaliauskas*

Kompiuteriu rinko *Deimantė Kareckaitė, Daiva Aliūkaitė, Audronė Lapėnienė*

Tiražas 200 egz.

© Vilniaus universitetas, Kauno humanitarinis
fakultetas, 2001

ISSN 1392 – 8295

BENDRADARBIAMS IR VISUOMENEI

RESPECTUS PHILOLOGICUS – recenzuojamas tęstinis leidinys (2 – 3 numeriai per metus), kurį rengia Vilniaus universiteto Kauno humanitarinio fakulteto mokslininkai.

RESPECTUS PHILOLOGICUS reflektuojami ne vien liuanistiniai, bet taip pat ir kitų kalbų filologiniai tekstai.

RESPECTUS PHILOLOGICUS nevengia konstatuojamojo pobūdžio tyrinėjimų, tačiau palaiko probleminį humanitarinės refleksijos toną.

RESPECTUS PHILOLOGICUS laukia mokslinio vertybiškumo ir polemikos sandūroje įsižiebusių, laisvos minties temperamentą liudijančių interpretacinių iniciatyvų.

RESPECTUS PHILOLOGICUS nelaukia metodiškai tvarkingų, bet infantiliai referuojančių ar situaciją konformistiškai aptarnaujančių rašinių; pageidaujamos lietuvių kalbotyrą ir literatūrologiją sumaniai koreguojančios, jų stabiliais režimais abejojančios išvalgos.

RESPECTUS PHILOLOGICUS su esmės bei atvirumo užmoju fiksuoja lokalius procesus, tačiau nepataikauja nei konjunktūriniam uždaramui, nei savitikslemis analizėms; nevengdamas institucinio regioniško specifikos, pirmenybę leidinys teikia kūrybos gyvastį pulsuojančiai akademinų strategijų ir intriguojančios logikos sandermei.

RESPECTUS PHILOLOGICUS redaktoriai džiaugiasi ne vien brandžiais intelektualinio elito svarstymais, bet yra ypač palankūs jaunatviškai skaidrios opinijos balsams.

FOR COLLEAGUES AND SOCIETY

RESPECTUS PHILOLOGICUS is a continued journal (with 2 or 3 reviewed annual issues) published by the scholars of Kaunas Faculty of Humanities, Vilnius University.

Apart from Lithuanian philology problems **RESPECTUS PHILOLOGICUS** deals with philological reports on other languages too.

Even though **RESPECTUS PHILOLOGICUS** includes facts stating research, it's main tendency is to concentrate on problematic humanitarian reflection.

RESPECTUS PHILOLOGICUS welcomes initiative interpretation testifying free and vigorous thinking.

RESPECTUS PHILOLOGICUS is against naive referential or conformist writings if they were methodically orderly; strong preference is expressed for wisely corrective views on the traditional stubborn Lithuanian linguistics and literature science.

RESPECTUS PHILOLOGICUS aims at recording of local processes with full objectivity and frankness, turning away from research for its own sake and greeting creative academic strategies led by originality and logic.

The editorial board of **RESPECTUS PHILOLOGICUS** are proud not only of mature considerations of the intellectual elite but also, and especially so, of clear and bold opinions of the young.

TURINYS

I. AKTUALU: ŠIUOLAIKINĖ HUMANITARISTIKA. LIETUVIŲ LITERATŪROS MOKSLAS IR KRITIKA

<i>Algis Mickūnas</i> . Moderniojo Vakarų mokslo ribos	10
<i>Virginijus Norvaiša</i> . Lietuvių literatūrologinės minties dešimtmetis	29
<i>Artūras Tereškinas</i> . Ortodoksijos malonumai: kanonados, tabu, režimai, užribiai	37

II. TOPONIMIKA. ONOMASTIKA. ANTROPONIMIKA. BILINGVIZMAS

<i>Marija Zavjalova</i> . Asociatyvus mąstymas: skirtingos kalbos = skirtingi mąstymo būdai?	46
<i>Jūratė Čirūnaitė</i> . Vyrų įvardijimas XVI – XVII amžiaus LDK kariuomenės dokumentuose	57
<i>Ilna Mickienė</i> . Dėl pavienių Telšių rajono objektų vardų	66
<i>Lina Bačiūnaitė, Ilna Mickienė</i> . Čekiškiečių antroponimai	72
<i>Robertas Kudirka</i> . Dėl frazeologizmų <i>važiuoja stogas</i> tipo semantikos ir paplitimo	78
<i>Tomas Kavaliauskas</i> . Nuo idealios kalbos iki romano mirties	81

III. EGZODO AUTORIAI: ANALIZUOJAME, INTERPRETUOJAME

<i>Gintaras Lazdynas</i> . Vėjo ir gluosnių metafizika Algirdo Landsbergio draminiėje dialogijoje	89
<i>Juldita Nagliuvienė</i> . Vandens erdvė Antano Škėmos prozoje	100
<i>Rima Juškevičiūtė</i> . Kūno problematika: identifikacija ir tapatybė Antano Škėmos „Izaoko“	111
<i>Eglė Racevičiūtė</i> . Ikiegzodinė Juozo Tarulio ekspresija	120
<i>Marija Baltuškaitė</i> . Estetinės Antano Maceinos pažiūros	127
<i>Irmina Petrauskienė</i> . Alternatyvi literatūros istorija Alfonso Nykos-Niliūno „Dienoraščio fragmentuose 1938 – 1970“	135
<i>Giedrius Unikauskas</i> . Pasikartojimo principas Algimanto Mackaus poezijoje	144

IV. RETRO / NE VIEN TIK RETRO

<i>Algirdas Lansbergis (Jeronimas Alpis)</i> . Dirvonuojantys plotai ir lietuvių literatūra (atspaudas iš žurnalo „Žvilgsniai“. 1948. Nr. 4. Pratarmė – R. K.)	156
---	-----

V. RECENZUOJAME. SVARSTOME. ANOTUOJAME

<i>Gintaras Lazdynas</i> . Romantizmai be romantizmo (Romantizmas po romantizmo. Vilnius, 2001)	161
--	-----

<i>Tomas Kavaliauskas</i> . Biblinis literatūros naratyvas (D. Čiočytė. Biblija lietuvių literatūroje. Vilnius, 1999)	167
<i>Robertas Kudirka</i> . Filologijos šiuolaikiškumo metmenys (Sintagmatika, paradigmatica ir kalbos funkcijos. Kaunas, 2000)	168
<i>Ramutis Karmalavičius</i> . Posteschataloginės sąžinės rūpesčiai ir budrumas (Manau, kad... Pokalbiai su Tomu Venclova. Vilnius, 2000)	169

VI. LAISVOJI TRIBŪNA. RESPECTUS PHILOLOGICUS KRITIKOS ĮKLIJAS: NON CONCORDIA EST

<i>Virginijus Norvaiša</i> . LT autoatsakiklis	175
<i>Ramutis Karmalavičius</i> . 2000-ieji. Rūgpiūtis (iš nedienoraščio); apie <i>šitą šalį</i> ir jos literatūrą	178

VII. EGZODO KŪRYBOS RECEPCIJA LIETUVOJE IR SVETUR

<i>Algis Kalėda</i> . Atskirta, bet visada buvusi drauge (kaip lenkų išeivių literatūra grįžta tėvynėn)	186
<i>Giedrė Širvytė-Saladžiuvienė</i> . Maironio lietuvių literatūros muziejaus ekspozicija „Išėjusiems sugrįžti“	189
<i>Juozas Jasaitis</i> . Iš Petronėlės Orintaitės laiškų	191
<i>Ramutis Karmalavičius</i> . Pri(si)mename (apie) kai kuriuos grįžtančio / ne(su)grįžtančio egzodo faktus, autorius, leidinius, epizodus:	195

VIII. KRONIKA (2000-ųjų gruodis – 2001-ųjų birželis)

IX. NUMERIO AUTORIAI

223

CONTENTS

I. ACTUALITIES. CONTEMPORARY HUMANITIES. STUDIES AND CRITIQUE OF LITHUANIAN LITERATURE

<i>Algis Mickūnas</i> . The Limits of Modern Western Science	10
<i>Virginijus Norvaiša</i> . The Decade of Lithuanian Literological Thought	29
<i>Artūras Tereškinas</i> . Orthodox Pleasures: Cononads, Tabu, Regime, Beyond Margins	37

II. TOPONYMICS. ONOMASTICS. ANTOPONYMICS. BILINGUALISM.

<i>Marija Zavjalova</i> . Associative Thinking: Differnt Languages = Different Types of Thinking?	46
<i>Jūratė Čirūnaitė</i> . Naming of Men in the 16 – 17th century of the Grand Dutchy of Lithuania in the Documents of the Army	57
<i>Iona Mickienė</i> . On Separate Names of Objects of Telšiai District	66
<i>Lina Bačiūnaitė, Iona Mickienė</i> . Antroponyms of Čekiškėčiai	72
<i>Robertas Kudirka</i> . On Phraseologisms such as <i>losing mind</i> Type of Semantics and Useage	78
<i>Tomas Kavaliauskas</i> . From the Ideal Language to the Death of a Novel	81

III. AUTHORS OF EXODUS: ANALYSIS, INTERPRETATION

<i>Gintaras Lazdynas</i> . The Metaphysics of Wind and Willows in drama dialogy	89
<i>Juldira Nagliuvienė</i> . Space of Water in Antanas Škema's Prose	100
<i>Rima Juškevičiūtė</i> . The Problem of a Body: Identification and Identity in Antanas Škema's „Isaac”	111
<i>Eglė Racevičiūtė</i> . Preexodic Expression of Juozas Tarulis	120
<i>Marija Baltuškaitė</i> . Aesthetic Views of Antanas Maceina	127
<i>Irmīna Petrauskienė</i> . Alternative History of Literature of Alfonsas Nyka-Niliūnas “Diary Fragments of 1938 – 1973”	135
<i>Giedrius Unikauskas</i> . The Principle of Recurrences in Algimantas Mackus Poetry	144

IV. RETRO / NOT ONLY RETRO

<i>Algirdas Landsbergis (Jeronimas Alpis)</i> . Soil Fields in Lithuanian Literature (a reprint from the magazine „Žvilgsniai”. 1948. Nr.4. Foreword – R. K.)	156
--	-----

V. REVIEWS. DISCUSSIONS. ANNOTATIONS.

<i>Gintaras Lazdynas</i> . Romanticism without Romanticism (Romanticism after Romanticism. Vilnius, 2000)	161
<i>Tomas Kavaliauskas</i> . Literary Narrative of the Bible (D. Čiočytė. The Bible in Lithuanian Literature. Vilnius, 1999)	167
<i>Robertas Kudirka</i> . An Outline of Contemporary Philology (Sintagmatics, Paradigmatics and Functions of Language. Kaunas, 2000)	168

<i>Ramutis Karmalavičius</i> . Posteschatological Conscience Worries and Vigilance (I think that... An interview with Tomas Venclova.Vilnius, 2000)	169
--	-----

VI. FREE TRIBUNE: CRITICAL CHAPTER OF “RESPECTUS PHILOLOGICUS”: NON CONCORDIA EST

<i>Virginijus Norvaiša</i> . LT Autoreceiver	175
<i>Ramutis Karmalavičius</i> . August, 2000 (not from a diary); about <i>this country</i> and its literature	178

VII. ACCEPTANCE OF EXODIC WORKS IN LITHUANIA AND ABROAD

<i>Algis Kalėda</i> . Separated, but Always Together (how literature of Polish emigrants returns to the homeland)	186
<i>Giedrė Širvytė-Saladžiuvienė</i> Exhibition “It’s Time to Return for Those Who Left” in the Museum of Maironis’ Lithuanian Literature	189
<i>Juozas Jasaitis</i> . From the Letters of Petronėlė Orientaitė	191
<i>Ramutis Karmalavičius</i> . Recalling some returning facts, authors, publications and episodes of exodus	195

VIII. CHRONICLE (December, 2000 – June, 2001)	207
--	-----

IX. AUTHORS OF THE ISSUE	223
---------------------------------------	-----